

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 241.

Czwartek, 31 Października (12 Listopada).

1868 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących: po Świętach uroczystych i Niedzielach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantora: ch. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obw. szczerne kop. 6, za 2-krotne kop. 9, za 3-krotne kop. 12. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku, nie zwracają się. — We wszystkich co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Prenumerata w Warszawie rocznie rsr. 8. — Półrocznie rsr. 4. — Kwartalnie rsr. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się. — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnoszenie do domu, opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach pocztowych w Królestwie i Cesarstwie Rocznie rsr. 9 kop. 20. — Półrocznie rsr. 4 kop. 60. — Kwartalnie rsr. 2 kop. 30. — Miesięcznie kop. 80.

Rok 5.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Nominacje. — Ordery zagraniczne. — Ustanowienie inspekcji rządowej na kolei nikolajewskiej.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — Telegramy. — Wiadomości telegraficzne. — Wyjazd. — Zwiedzenie szkół. — Zarząd kieleckiego wydziału ruskiego towarz. dobroczynności. — Do kroniki muzycznej. — Rozmaitości. — Wypadki miejskie. — Kursa monet. — Ofiara. — Uwłaszczenie włościan w Besarabji. — Wyprawa cesarskiego tow. przyjaciół nauk przyrodzonych. — Teatra i maskarady. — Wypadki w Hiszpanji. — Austrija i ziemie słowiańskie. — Kwestja organizacji armji. — Izba deputowanych. — Wiadomości z Pragi. — Sprawy galicyjskie. — Prusy i Niemcy. — Stosunki z Hiszpanją; hr. Bismarck. — Żegluga na Renie. — Włochy i Rzym. — Parlament; manifestacje. — Obawy klerikalnych. — Turcja i ziemie słowiańskie. — Potępienie Karagiegiewicza. — Ameryka. — Generał Grant. — Kilka szczegółów o stowarzyszeniach spożywczych (c. d.) — Korespondencja handlowa z Gdańską.

FEJLETON. — Dramat bez bohaterów (c. d.)

PRZEWODNIK WARSZAWSKI. — Magazyn węgla kamiennego i drzewa opałowego F. Lapińskiego i t. d.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa,

30 Października (11 Listopada)

Nominacje. — Przez Najwyższy ukaz do kantoru dworu z d. 5 października, sekretarz najjaśniejszej królowej helenów Olgi Konstantynówny, zostający przy ministerstwie spraw zagranicznych, asesor kolegjalny Aleksy *Dubowicki*, i zaliczony do kancelarji państwa, asesor kolegjalny baron *Eustachy Nolken*, mianowani zostali kamerjunkturami dworu Cesarskiego.

Ordery zagraniczne. — Najjaśniejszy król helenów udzielił raczył niżej wymienionym osobom, zostającym przy Jego Cesarskiej Wysokości Wielkim Księciu Aleksym Aleksandrowiczu, ordery Zbawiciela: generał-adjutantowi, wice-admirałowi *Posietowi* — 1. ej klasy, fligel-adjutantowi kapitanowi 2. ej klasy *Schilingowi* — krzyża komandorskiego; starszemu oficerowi sterników zatoni-

nej fregaty „Aleksander Newski” sztabs-kapitanowi *Chochłowowi* — krzyża oficerskiego, i zostającemu przy generał-adjutancie wice-admirałowi *Posiecie*, w obowiązku oficera flagi, lejtnantowi *Tuderowi* — krzyża kawalerskiego. Na przyjęcie i noszenie tych orderów, Najjaśniejszy Pan w dniu 14 października 1868 r. najwyżej zezwolił raczył.

Ustanowienie inspekcji rządowej na kolei żelaznej nikolajewskiej. — Na mocy Najwyżej zatwierdzonego postanowienia względem odstąpienia kolei nikolajewskiej głównej kompanji kolei żelaznych rosyjskich, dotychczasowa dyrekcja tej kolei zwinęta została, a dla dozoru czynności i oficyalistów kompanji wyznaczony został ze strony rządu inspektor kolei wraz z pomocnikami i urzędnikami, na zasadzie przepisów jakie w tej mierze wydane zostaną. Po zarządzeniu zwinęcia dotychczasowej dyrekcji, minister komunikacji wyjechał 23 wrześniar. b. Najwyższe zatwierdzenie ustawy i etatu pomienionej inspekcji. Ustawa ta zamieszczona jest w N. 97 Zb. Post.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa,

30 Października (11 Listopada).

Dekret marszałka *Serrano*, zatwierdzający generała *Prima* w godności generał-kapitana czyli naczelnego wodza armji hiszpańskiej, dał temu ostatniemu powód do wydania proklamacji do armji, w której przypomina, iż siła moralna i materialna armji zależy na jej jedności opartej na karność, a samoistne czyny, będące przeczeniem karność, oddałyby potężne ramię na igraszkę podniet stronnicych. Z tej proklamacji należy się domyślać, że rząd tymczasowy w Hiszpanji obawia się, aby część armji nie została wciągnięta do knoń stronnictw. *Gaulois* przewiduje, iż stronnictwo republikańskie sprawi jeszcze nie jeden ciężki kłopot rządowi tymczasowemu, lecz doniesienia tego dziennika straciły w ostatnich czasach wiarę, z powodu iż zaprzeczyły im fakta. *Gaulois* wy-

laź nowego kandydata do tronu hiszpańskiego w osobie niejakiego p. *Margourt de Villa*, ostatniego potomka *Piotra Okrutnego*. W Paryżu wysłała broszura, pochodząca jak się zdaje z dworu byłej królowej *Izabelli*, oświadczająca się za rejencją *Prima* na rzecz księcia *Asturji*. Dzienniki hiszpańskie wspominały zaś o rejencji *Espartera* na rzecz tegoż księcia, a nawet za pomocą plakatów wystąpiono z kandydaturą samego *Espartera* do tronu hiszpańskiego. *Liberté* donosi, iż kandydatura księcia *Montpensier* została zaniechaną z powodu, iż książę ten odrzucił proponowane mu warunki. Prawo wyborcze określające termin wyboru i zwołania kortezów nie ukazuje się, a opóźnienie to przypisują tej okoliczności, że członkowie rządu przed przystąpieniem do wyborów pragnęliby porozumieć się całkowicie z sobą co do wszystkich punktów, a nawet co do kandydata na tron.

Ciała prawodawcze francuzkie, które miało się zebrać w połowie grudnia, będzie zwołane dopiero w początku stycznia roku przyszłego, z powodu, iż ministrowie nie zdążyli jeszcze wygotować budżetów swych wydziałów. Sesja ciała prawodawczego w ten sposób będzie bardzo krótka, gdyż wybory powszechne mają się odbyć w maju.

Parlament włoski został zwołany na d. 12 (24) b. m., a gabinet od samego początku zamierza przedstawić sprawozdanie polityczno-administracyjne, aby wywołać wotum zaufania lub nieufności ze strony izby deputowanych. W Sycylii, jak donosi dzisiejszy nasz telegram, odkryty został komitet reakcyjny.

Izba niższa wiedeńskiej rady państwa miała wczoraj rozpocząć rozprawy nad prawem o reorganizacji armji, a przyspieszenie tych rozpraw o jeden dzień na żądanie większości, wskazuje, iż takowa stała się przychylniejszą

FEJLETON DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Dramat bez bohaterów.

RAMOTKA,

(Ciąg dalszy *).

* * *

W tej samej prawie chwili, gdy podczas solennych oświadczeń w altanie sosnowieckiego ogrodu, panna *Salomea*, raz jeszcze mogła lecz nie chciała iść za mąż a p. *Felicjan* pierwszy raz, chciał a nie mógł się ożenić — prawie o teje samej minucie, pan *Ignacy Żółtkiewicz* wróciwszy do domu z *Pełkówek*, zasiadł był swobodnie, to znaczy w szlafroku i pantoflach, w obszernym i z niewieścią wygodą urządzonej pokoju, w którym pan zadłużonych *Rozwór* i przyległości, zazwyczaj trawił dnie całe w czułej kontemplacji, o ile mu jej co raz świeży a coraz natrętniejszy wierzytel nie przerwał.

Trzeba wiedzieć, że pan *Ignacy*, obyczajem wszystkich prawie starzejących się już kawalerów, był niesłychanie kapryśnym i nerwowym człowiekiem. *Gusta* jego, pod każdym względem, zmieniały się co chwila. — W jednej tylko rzeczy był arcy stałym, to jest w bezwzględnej zaufaniu i życzliwości dla swojej gospodyni — klucznicy, panny *Honoraty Krygalskiej*, reżentki drobnej szlacheckiej familji z pod

Łomży, kędy taka zaściankowa noblesa kopami się poławia, tak jak na Podlasiu prawie.

Panna *Honorata* służyła, czyli raczej, według parlamentarnego jej samej wyrażenia, „była w obowiązku” od lat kilkunastu w *Rozworach*. Sprowadzona jeszcze przez matkę pana *Ignacego*, wkrótce objęła zarząd całego domowego gospodarstwa — a po śmierci pani *Żółtkiewiczowej* i wyzwoleniu się z emfiteuty cznej opieki, pana *Ignacego*, została przy nim, niezachwiana w swojej godności i powadze razem. Nikt zresztą, tak jak ona, nie umiał dogodzić ani żółdkowym ani nerwowym grymasom pana *Ignacego*; nikt cierpliwiej nie słuchał jego skarg na ludzi i losy, nikt wreszcie, nie potrafił wprowadzić go tak zręcznie w dobry humor, i nikt też nie miał takiej absolutnej władzy nad umysłem *Ignacego*.

Lecz wróćmy do akcji powieści. Otóż, zaledwie pan *Ignacy*, powrócił do domu i owinęty w chałat, spoczywając wygodnie na szerokim wolterowskiem krześle, kombinował w słabej głowie przedstawiony mu świeżo projekt pana *Felicjana*, — uczuł, że bez porady doświadczonej gospodyni swojej, nie przedsięwziąć nie zdoła. A tu, jak na złość panny *Honoraty* nie było pod ręką *Korzystając* z nieobecności pana i sądząc że dopiero późnym wieczorem z wizyty sąsiedzkiej powróci, zacna gospodyni, wybrała się do *Ostrołęki*, ażeby przy dniu targowym, sprzedać tam część zbytecznego drobiu i wieprzka szpondra, którego na pomyjkach kuchennych starannie wychowała. W zamian za te produkcje swej

zabiegłości gospodarczej, pragnęła kupić panu *Ignacemu* defraudowanych przez kurpiów cygar pruskich a sobie chustkę szkocką, której pożądała silnie od chwili, gdy takąż samą zobaczyła w kościele sphywającą wspaniale z szerokich ramion ekonomowej z sąsiedzkiego dworu. — Tak więc, pomimo gwałtownej potrzeby konferowania ze swoją gospodynią w projekcie sprzedaży *Rozwór* i przesiedlenia się do *Wólki* — pan *Ignacy*, nie mógł doczekać się panny *Honoraty* i niecierpliwie się jak dziecko, posyłając co chwila wyzierać na gościniec, czy jej nie widać zdaleka...

Nad samym wreszcie wieczorem, gdy pan *Ignacy* zdenerwowany i zniepokojony, tracił już nadzieję zobaczenia panny *Honoraty*, jak niegdyś *Kserkses*, dostania się do *Attyki*, — zaturkotała na podwórzu, znana dobrze wszystkim domownikom bryczka na drewnianych resorach, ulubiony ekwipaż zacnej gospodyni — i wkrótce potem, panna *Honorata*, bez tchu prawie, wbiegła do pokoju dziedzica, zostawiwszy w przedsiwnku, jakiegoś, z niemiecka wystrojonego żydka, który z nią razem z *Ostrołęki* przyjechał.

— Ach! *Kochana* panno *Honorato*, jakże mogłaś zostawić mnie tak samego — zawołał spostrzegłszy ją p. *Ignacy*. — Doprawdy, myślałem że już nie powrócisz zgoła! A tu, jak na złość, nikt mi usłużyć nie umie — stary *Marcin* już niedołęga, *Wojtuś* smarkacz, do niczego, kucharz się upił i to jeszcze wtedy, gdy oczekuje na wieczór przybycia pana *Prażyńskiego*, który tu w ważnym interesie wstąpi dziś do mnie, wra-

*) Patrz Nr. 224, 230 235 i 236.

dla tego prawa. Członkowie gabinetu przedli-tawskiego, w przeddzień rozpraw zwołali nara-dę z deputowanymi, chcąc zyskać sobie jak naj-większą ilość głosów, i zapewnić większość przynajmniej dwóch trzecich całej ilości depu-towanych, co by pozwoliło im przeprowadzić obok prawa o reorganizacji armji, określenie na lat 10 kontyngensu poboru do wojska i uwolniło od corocznego uzyskiwania w tym przedmiocie uchwały.

Kiedy węgierski dziennik *Pesti Napló*, w ar-tykule o Rumunji wykazywał pewne zachcianki przyłączenia jej do korony św. Stefana, a inne dzienniki wiedeńskie zamieszczały skargi na po-stępowanie władz rumuńskich względem podda-nych austriackich w księstwach naddunajskich, dziennik wychodzący w Bukareszcie *l'Etoile de l'Orient*, zamieścił memoriał znakomitszych ru-munów zamieszkających w Siedmiogrodzie do wielkich mocarstw, uskarżający się na ucisk ze strony władz austriackich i wynurzający ży-czenie przyłączenia się do księstw naddunaj-skich. Nie ulega wątpliwości, że memoriał ten nie będzie miał praktycznego rezultatu.

Sprawa statku *Alabama*, według dzisiejszego naszego telegramu, oddana została do polubo-wnej decyzji króla pruskiego.

Telegramy

DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Palermo, 9 listopada (28 paź-dziernika). Naczelnik policji wykrył komitet reakcyjny; na skonfiskowa-nych proklamacjach był napis: Niech żyje sycylijska autonomja. Wiele osób aresztowano.

Londyn, 10 listopada (29 paź-dziernika). Sprawa statku *Alabama* została oddana do polubownej decy-zji króla pruskiego. Na uczcie w City, Dizraeli powiedział: Rząd nie upatruje nigdzie pozorów do wojny. Wszystkie rządy są skłonne do pokoju. Stosunki pomiędzy Fran-cją a Prusami będą mogły również zadowolniająco się ustalić za pomo-cą mądrego pośrednictwa.

Wiedeń, 11 listopada (30 paź-dziernika). Dzisiejsza *Die Presse* po-wiada, że układy co do możliwych zmian kilku artykułów traktatu pa-

ryzkiego, wyłączają wszelki wpływ pojedynczych mocarstw na sprawy wewnętrzne księstw naddunajskich; wspomniana zmiana ma uczynić zwierzchnictwo Partji nad księ-ztwami naddunajskimi, mniej złu-dnem.

(Correspondenz Bureau).

Wiadomości telegraficzne.

* **Londyn, 7 listopada (26 października).** Świa-dectwa tymczasowe na obligacje drogi żelaznej char-kowsko-azowskiej, zostały posłane. Okazuje się, że podpisy wynoszą sumę dwa razy większą od tej, jaka była żądana. Obligacje sprzedane zostały z przewyż-ką 1 1/2%. (Rus. Inw.)

* **Peszt, 9 listopada (28 października).** Na dzi-siejszem posiedzeniu izby niższej, Borzenczey zain-terpelował ministerstwo, czy to się zgadza z prawa-mi porozumienia z 1867 r., że wspólny minister spraw zagranicznych jest zarazem deputowanym do rady państwa. — Minister finansów Lonyay przedsta-wił umowę co do wspólnych pensji, minister sprawie-dliwości Horvath, zaś prawo o wywłaszczeniach dla miasta Pesztu. Odczytano potem reskrypt królewski w sprawach Fiume; powiedziano w nim, że Fiume jest oddzielnym terytorjum należącym do Węgier, ale wezwane zostały oba sejmy do porozumienia się pod tym względem po przyjacielsku za pomocą depu-tacji. Wykonaniu porozumienia z Krocją nie stoi nic na przeszkodzie i takowe przedstawione być ma do sankcji królewskiej. Sekcje przyjęły w ogólności zmieniony przez Deaka projekt prawa o narodowo-sciach. Liczni reprezentanci narodowości przystąpili do tego projektu z wyjątkiem skrajnej strony. (Cor. Búr.)

* **Praga, 9 listopada (28 października).** Aresztowane przy wczorajszych procesjach kościelnych o-o-by za demonstracje, wypuszczone zostały na wolność po zapisaniu ich nazwiska i miejsca zamieszkania. Na Białej Górze nie było żadnej demonstracji. (Cor. Búr.)

* **Trjeste, 8 listopada (27 października).** Wiado-mości z Kalkuty z 12 go i z Bombay z 17 go paź-dziernika potwierdzają, że wyprawa do Huzareh'u została ukończoną i że pokolenia nadgraniczne pod-dały się. Gubernator jenerały Indji Wschodnich zamierza widzieć się w Peszawrze z nowym emirem afganistańskim. (Wolff's T. B.)

* **Paryż, 7 listopada (28 października).** Pogłoska szerzona, jak się zdaje w zamiarach spekulacyjnych, o niebezpiecznej chorobie barona James Rotszylda, jest bezzasadna; stan zdrowia tego znanego finansi-sty, który zachorował lekko, poprawił się znacznie i nie był wcale tego rodzaju, ażeby mógł budzić uza-sadnione obawy. (Tamże.)

* **Paryż, 8 listopada (27 października).** *Eten-dard* donosi, że *Tribune*, *Avenir* i kilka innych dzien-ników prowincjonalnych, zostały skonfiskowane z po-wodu przyjmowania podpisów na pomnik dla Baudin'a,

rząd bowiem upatrywał w tych podpisach usiłowa-nie naruszenia spokojności publicznej. (Tamże.)

* **Paryż, 9 listopada (28 października).** Podług o-trzymanych tu wiadomości, przy wyborach na depu-towanego w Angouleme było 27,934 głosujących; kandydaci rządowi Bodet i Laroche otrzymali: pier-wszy 13,604, drugi zaś 8,689 głosów. Kandydat zaś opozycyjny Marot miał za sobą 4,823 głosy. Ponie-waż żaden z tych kandydatów nie uzyskał bezwzględnej większości głosów, przeto odbędą się jeszcze wybory ściślejsze. (Tamże.)

* **Kopenhaga, 7 listopada (26 października).** *Ber-lingske Tidende* podaje, że całkiem bezzasadną jest wiadomość podana przez augsburską *Allg. Ztg.*, jakoby złożony został w izbach greckich pro-jekt do prawa w przedmiocie wynagrodzenia pienię-żnego dla księcia Jana. (Tamże.)

* **Moguncja, 9 listopada (28 października).** Plan rozprzeżnienia miasta do Harteberga i do szańców zwanych Inundation, przez co wały wewnętrzne po-między Raimundsthor i Kästrich zostaną usunięte, przyjęty został przez pruskie ministerstwo wojny, pod warunkiem, że miasto podejmie się kosztów nowych robót fortyfikacyjnych, które uznane zostały za nie-zbędne; koszty te zostały obliczone na 4 miliony gul-denów. (Cor. Búr.)

* **Moguncja, 9 listopada (28 października).** Sfery dobrze zwykle zawiadomione nie wiedzą nic o poda-nej przez niektóre gazety wiadomości, jakoby pomię-dzy królewsko-pruskim ministerstwem wojny i tu-tejszą administracją miejską zawarta została umowa w przedmiocie planu rozprzeżnienia, który to plan ma pociągnąć za sobą dylokację szańców twier-dzy. (Wolff's T. B.)

* **Konstantynopol, 7 listopada (26 października).** *Turquie* ogłosiła list Safvet-paszy donoszący, że dziennik ten przechodzi na własność p. Bordeaux, i staje się odtąd niezależnym. (Tamże.)

* **Londyn, 7 listopada (26 października).** *Gazeta armji i floty* donosi, że komisja artylerji w Wool-wich, przyjęła dla armji angielskiej nowy karabin iglicowy systemu Martiniego, skombinowany z bronią systemu Henry'ego. *Spectator* i *Telegraph* podają tę samą wiadomość. (Cerr. Hav. Bul.)

* **Nowy Jork, 7 listopada (26 października).** Tra-ktaty, które Stany Zjednoczone zawarły z Bawarją i Włochami w przedmiocie uznania zobopólnego praw o naturalizacji, oraz ekstradycji winowajców, z wy-jątkiem politycznych, zostały obecnie ratyfikowane. (Biuwo Reutersa.)

* **Nowy Jork, 8 listopada (27 października).** Dla zaradzenia panującemu brakowi pieniędzy, minister skarbu wypuścił znowu w obieg trzyprocentowe cer-tyfikaty pożyczki tymczasowej, za sumę dziesięciu milionów dolarów. Nie potwierdza się wiadomości o sprzedawaniu przez rząd bonów skarbowych. (Wolff's T. B.)

* J.W. tajny radca M. Pauliszczew, dyrektor obu Dzienników Warszawskich i prasy periodycznej, wczoraj wyjechał do St.-Petersburga.

cając z Sosnowki. Dalibóg, nie macie miłosierdzia na-dem!

Panna Honorata, wysłuchała niecierpliwie, zama-szyszej skargi dziedzica — potem, zbliżając się doń, rzekła przyciszonym głosem: — „Niech się pan uspo-koj i przyg-tuj oraz na wielką nowinę.

Pan Ignacy otworzył szeroko oczy i usta razem.

— Jest tu zemną przybyły umyślnie do pana z Ostrołki, pan Szlama Grünberg — czeka w przedpo-koju — i pragnie zobaczyć się z panem — ale...

— Al niech go jasny piorun spali, zawołał gnie-wnie pan Ignacy — powiedz mu, że i jego i wszyst-kich durniów wierzyieli moich, zapłacę wkrótce, kie-dy mi się tylko spodoba — jutro nawet! Niech je-dzie sobie do djabła — wypraw go asani, a sama wra-caj natychmiast, bo mam pogadać o ważnej sprawie.

— Ale, proszę pana, rzekła zdumiona tak niezwy-klým wybuchem energii pańskiej, Honorata — interes pana Szlamy jeszcze ważniejszy.

— Co tam! ważniejszy — głupi on! i niech sobie ru-sza — wiedz panna, że sprzedaje panu Prażyńskiemu Rozwory — płacę wszystkie długi i przenoszę się do Wólki, z dochodem wieczystym dwudziestu tysięcy złotych rocznie — co? to nie nowina!

— Domyślałam się dawno, rzekła złośliwie gospo-dyni, że panu Felicjanowi, pilno jest kupić *nasze* Roz-wory — ale Bogu dzięki, panu teraz nie będzie pilno sprzedać swoje dobra.

— Czyś (szalała Honorata)? Co ty mówisz — do-prawdy, żebym asani nie znał tak dobrze, sądziłbym żeś wstąpiła do cukierni w Ostrołce.

— Proszę pana, rzekła wrzuszonym głosem, obra-żona nieco gospościa, nie krzywdzić wiernej sługi, takim podejrzeniem. Ale, nie o tem mowa. Pan Szlama...

— Jeszcze ten Szlama! Czyś asani uwzięła się dziś na mnie?

— Ale, proszę pana, on przybył tu z tabellą lote-rji saskiej, na którą pan od tak dawna trzyma los ca-ły i powiada, że pan wygrał dużo pieniędzy...

— Al wyrzekł zdziwiony p. Ignacy. Al powtórzył raz jeszcze i patrzył na gospodynię na wpół zgłupia-łym wzr kiem.

— Tylkoż, niech się pan uspokoi znowu! Prze-cież od wielkiego szczęścia nikt nie umiera. Ja nie wiem, wiele tam tych wygranych pieniędzy. Szlama powiada, że dużo — ale i o sekret prosi, bo to pan wie, że nie wolno na tę loterję trzymać.

— Gdzież Grünberg? Zawołał oprzytomniawszy p. Ignacy. Prowadź go tu natychmiast.

Szlama, który prawdopodobnie podsłuchiwał pod drzwiami — wsunął się zręcznie w tej chwili i rzekł: Wielkiego szczęścia i fortuny, winszuję jasnie panu dziedzicowi. I począł się kłaniać nisko i uśmiechać serdecznie.

— Gadaj-że, panie Grünberg, — wiele wygrałem? zawołał powstawszy Żółtkiewicz.

— Bardzo wiele pieniędzy, jasnie panie, bardzo wielkie sume.

— No! wieleż?

— Cały los wielki — jasnie panie — sto pięćdziesiąt tysięcy talarów!

Pan Ignacy, zachwiał się i usiadł w krześle.

— I czy to już pewna całkiem wiadomość, wyrze-kła panna Honorata, niespokojnie spoglądając na pana.

— Najpewniejsze na świecie! zaszeptał ostrożny Szlama — mam i tabellę z sobą — tylko, dodał natych-miast — nie trzeba się z tem chwalić. Niech jasnie pan nie nikomu nie gada — a pieniądze bierze — już ja poradzę na to. Wiem, że jasnie pan nie ukrzywdzi swojego pościwego Szlamę, co jemu takie szczęście przyniosł.

— Destaniesz cały wór złota! mój kochany Grün-berg, rzekł wrzuszony głęboko pan Ignacy, tylko ci-cho — szal rozumiesz?

— Ja to dobrze rozumiem, odrzekł żyd z pojętym uśmiechem — bo i mojego interes w tem, co by się nie wydało. — Ale z przeproszeniem jasnie pana, ja sobie lękam tylko, co by szanowne panne Honorata, nie przepuściła tę nowinę przez gębę... bo to z kobietem... zawsze nie bardzo bezpiecznie.

— Al żeby mi język kołem stanął jak słówko pi-snę komu! Przecież to idzie o *nasze* dobro! zawo-łała zapyrzona gospościa.

Tak więc, dwie wielkie nowiny — w jednym dniu przybyły do Sosnowki i do Rozwoj; — dwa wielkie dary fortuny — wzbogaciły razem, panną Natalję i pana Ignacego! — dwoje wydziedziczonych istot!

Rozumie się, że o sprzedaniu Rozwori i przeniesie-niu się do Wólki — zapomniano zgoła. (d. c. n.)

* (Zwiedzenie szkół). *Dzien. gub. radomski* pisze: „Dnia 12 października, hrabia Tołstoj w towarzystwie kuratora okręgu naukowego warszawskiego p. Witte i urzędnika przy ministrze oświecenia publicznego p. von Bradke, zaszczylił swą wizytą tutejsze gimnazja, męskie i żeńskie. W gimnazjum męzkim hrabia Tołstoj był na lekcjach: historii ruskiej w klasie VII, historii powszechnej w klasie VI, języka łacińskiego w klasie III, historii ruskiej w klasie IV, i języka łacińskiego w klasie V. W każdej z tych klas minister zapytywał po kilku uczniów. Uczniowie wydawali zadane im na ten dzień lekcje, przy czem minister często przerywał im pytaniami, pragnąc przekonać się czy dobrze rozumieją treść lekcji i czy mogą swobodnie tłumaczyć się w języku ruskim. W gimnazjum żeńskim minister był na lekcjach: arytmetyki w IV klasie i języka niemieckiego w V klasie. W V klasie wszystkie uczennice tłumaczyły w obecności ministra z języka niemieckiego na ruski. Dnia 13 i 14 października, minister z powodu słabości nie mógł sam wyjeżdżać z domu i dalsze wizytowanie porucił kuratorowi okręgu, który w poniedziałek, 14 października, zwiedził naprzód żeńskie, a potem męskie gimnazjum. W V klasie gimnazjum żeńskiego, dyktował on uczennicom po rusku, a dyktanda ich odesłał do przejrzenia ministrowi. Następnie był na lekcjach: historii ruskiej w VI klasie, geografii ruskiej w IV klasie i arytmetyki w I klasie. W męzkim gimnazjum kurator był na lekcji języka ruskiego w klasie I, i kazał uczniom czytać po rusku, deklinować po łacinie i tłumaczyć krótkie zdania z języka łacińskiego na ruski. Podając te wiadomości o pobycie ministra w Radomiu, możemy dodać, iż widocznie był zadowolony ze stanu, w jakim zastał gimnazja, szczególnie męskie, w którym najlepiej odpowiadali uczniowie klas VII, IV i III. — *Dziennik gubernjalny kielecki* donosi: „Minister oświecenia publicznego i naczelny prokurator najświętobliwszego synodu hrabia Tołstoj, wraz z kuratorem okręgu naukowego warszawskiego, przybyli do Kielc dla zwiedzenia tamecznych zakładów naukowych, 15 października. Nadwątłone zdrowie ministra nie pozwoliło mu zwiedzić tu wszystkich zakładów naukowych i zwiedził tylko we wszystkich szczegółach klasyczne kieleckie gimnazjum. W ciągu trzech dni spędzonych w Kielcach, minister zwiedził wszystkie klasy gimnazjum, w niektórych był nawet po dwa razy, osobiście egzaminował uczniów ze wszystkich przedmiotów, lecz szczególną uwagę zwracał na wiadomości uczniów w języku ruskim. Dnia 17 go, minister zaważył do siebie uczniów ruskiej szkoły elementarnej, a wyegzaminowawszy ich, osobiście rozdał im podarunki. Z Kielc, minister w towarzystwie tajnego radcy Witte, wyjechał dnia 18-go października do Petrokowa.”

* (Zarząd kieleckiego wydziału ruskiego towarzystwa dobroczynności). *Dzien. gub. kielecki* donosi, że zarząd kieleckiego wydziału ruskiego towarzystwa dobroczynności, chcąc dostarczyć ludowi prestemu mżość czytania książek ruskich, kupowanie których w kraju jest drogie i trudne, dla wielu zaś niedostępne, na posiedzeniu swem, odbytem 1-go sierpnia, postanowił: a) przystąpić do założenia biblioteki publicznej i udać się do wszystkich rosjan w gubernji kieleckiej z zapytaniem, czy nie wezmą udziału w założeniu takiej zapomocą ofiarowania książek, i b) po założeniu biblioteki i uzyskaniu na to pozwolenia rządu, urządzić przy ochronie kieleckiej czytelnię na następujących warunkach: każda osoba, za branie książek go domu, opłaca miesięcznie po 2 kop., przy czem jedna osoba nie może otrzymywać na raz więcej jak jeden tom, za korzystanie zaś z książek w czytelnii, nie się nie płaci. Zarząd towarzystwa uprasza wszystkich rosjan gubernji kieleckiej, ażeby wzięli udział w założeniu biblioteki publicznej dla ludu prostego i ażeby przysyłały do zarządu towarzystwa książki, które zechcą ofiarować.

* (Do kroniki muzycznej), lipskie dzienniki muzyczne podają nam następujące ciekawe wiadomości: Wice-król Egiptu kazał obecnie zbudować w Kairze ogromny teatr, przy którego budowie dniem i nocą pracuje ciągle 6,5 0 robotników. Teatr ten przeznaczony jest na to, aby dać paryskiej primadonne Offenbacha, pannie Schneider, sposobność wystąpienia 15 razy w jej rolach forsownych w Kairze, za co otrzymuje 50,000 fr. Teatr ten będzie otwarty 1 stycznia 1869 roku. Panna Schneider, jako dyrektorka, przybywa z 32 osobami z Paryża i obietnicę oprócz operetek wystawiać dobre wodewile. Wice-król dla teatrowi oświetlenie, służbę i t. d. bezpłatnie i obok tego udziela zapomogę 200,000 fr. — Teatr San Carlo w Neaplu, jak donoszą z wiadomości pod 14 (26) października, nie był jeszcze otwarty. Ostatnią przeszkodę stanowiło to, że podczas próby baletu „Nef-

te” przeznaczonego na otwarcie teatru, suknie kilku balerinek zajęły się ogniem. Chociaż szybki ratunek ocalił te panie od wszelkiego niebezpieczeństwa, przestraszył ich jednak spowodował liczne choroby. — Amerykańska śpiewaczka Minnie Hauck, od pierwszego wystąpienia w Londynie, w operze „Lunaticy”, bardzo się podobała. — Dochód z paryskich teatrów i koncertów we wrześniu, przyniósł miljon fr.

* (Rozmaitości). Wiadomo już, że przedstawienie komedji „Nasi najserdeczniejsi” na benefis pani Modrzejewskiej, odłożone zostało do przyszłego tygodnia. Z powodu słabości p. Żółkowskiego, w roli głównej, przedstawianej tu, podczas pobytu francuzkiej tury p. Feliksa, przez pana Ravela, wystąpi p. Chomiński. — Pani Modrzejewska, zaangażowana została jeszcze na sześć występów gościnnych w Warszawie, — tak więc wielbiciele talentu tej znakomitej artystki, dłużej jeszcze będą mogli się cieszyć jej widowiskiem na scenie. O ile wiemy, pomiędzy innymi sztukami, w jakich pani M. ma wystąpić jeszcze, znajdują się drama „Narcyz Rambeau” i komedja „Wieży”. — Wkrótce zjawi się w Warszawie nowa wystawa obrazów, czasowo tylko. Utworzy ją zbiór obrazów, znajdujących się w galerji pozostałej po panu Heintze, którą odziedziczył brat zmarłego amatora, zamierza wystawić na widok publiczny. W tym świetnym zbiorze obrazów złożonym z około trzystu płócien, znajdują się oryginały sławnych zagranicznych mistrzów, a także i ważniejsze prace tutejszych zmarłych i żyjących malarzy, jak pp. Lampi, Tadeusza Brodowskiego, Gierdziejewskiego i innych. — Na kolei żelaznej warszawsko-wiedeńskiej, pokryto dachem wagony czwartej klasy, dotąd odkryte, — nie mało to przyczyni się do wygody podróży, którym ubóstwo nakazuje jechać tą klasą. — Przed paru dniami przybył do Warszawy młody lecz utalentowany wirtuoz fortepjanista, p. Leonard Bach, który ma zamiar dać się tu słyszeć publicznie. — Donoszą nam z prowincji, że w pewnej wsi, na przejeżdżającej bryczką pod óżnego, napadł pies wściekły, który, rzecz niesłychana, wskoczywszy na bryczkę, pokąsał w twarz siedzącego na niej podróżnego. — Dzierżawca Orfeum, przy ulicy Miodowej, w domu St. Lessera, zamierza wkrótce już urządzić w stojącym tam teatryku, widowiska magiczne, które przedstawiać tam będzie, znany już z pobytu w Warszawie, bardzo zręczny sztukmistrz p. Lesser. W czasie pobytu na prowincji, magik ten występował również jako dramatyczny aktor na scenach wędrownych. — Wczoraj, załączono po gazetach tutejszych doniesienie o sprzedaży w magazynie tak zwanym petersburgskim „świec wiecznych” Szandra amerykańkanina. Świece te mają się palić i jasno i bezpiecznie i dopóty, dopóki nie zgasną! — Niedawno donosiliśmy o poranku wokalnemu-muzycznemu, jaki resursa obywatelska zamierza urządzić dla S. Bogusławskiego. Obecnie dowiadujemy się, że artyści tutejszego teatru, pragnąc ułatwić kurację wymagającą pobytu w ciepłym klimacie, ednemu z utalentowanych kolegów swoich, pannu Sawickiemu, zamierzają również urządzić na jego dochód wieczór deklamacyjno-muzyczny, w którym, oprócz wielu innych artystów, przyjmą udział, pani Modrzejewska, oraz pp. Krokowski i Fillehorn. P. Sawicki, którego talentowi i pracy, niejednokrotnie oddawaliśmy szczerę pochwałę, zasługuje na taką ze strony kolegów pomoc, a nie wątpimy, że publiczność poprze chętnie ten ich zamiar chwalebny. *Al.*

* (Wypadek miejski). W dniu wczorajszym, w domu pod Nr. 1062, Monastyrka, praczka, będąc w stanie nietrzeźwym, spadła z antresoli urządzonej w kuchni i wywichnęła sobie lewą ramię; na kurację odesłana została do szpitala Dzieciątka Jezus.

* *Kursa monet zagranicznych w Warszawie.*

Za talar wczoraj	rs. 1 kop. 9	dziś	rsr. 1 kop. 9.
Za frank	„ „ 28	„ „	„ 28.
Za złoty reń.	„ „ 63	„ „	„ 63.

NB. Wiadomość ta nie pochodzi z urzędowego źródła i może służyć tylko za wskazówkę.

* (Ofiara). Ostatni zeszyt *Litowskich Eparchialnych Wied.* podaje opowiadanie o następującej ofierze, złożonej przez żyda na rzecz świątyni chrześcijańskiej: Dzień 4-go kwietnia obchodzony był przez parafię cerkwi kronskiej, w dekanacie trokskim, ze szczególną uroczystością. Powodem do takiej uroczystości była gorliwość niektórych osób, zwłaszcza zaś starszego pomocnika nadzorca dochodów akcyjnych, zawiadującego zarazem pograniczną strażą karczem, żyda Meera Dawidowicza Braclawskiego, który zyczył sobie upamiętnić tak ważny dzień czynem pobożnym i (co najbardziej zasługuje na uwagę) uczestniczyć jawnie w modłach dziękczynnych w cerkwi prawosławnej. Zamierzony oddawać obchodzić ten dzień z należytą uroczystością i wyręczyć pamięci przysłych pokoleń parafian miejscowych się cudotwórczą Boga, ochraniającą widomie swoich pomocników od knozań nieprzyjacielskich, nabył on tak że

swoich ofiar, jak również z ofiar złożonych przez niższe stopnie powierzonej mu straży, obraz srebrny św. prawowiernego wielkiego księcia Aleksandra Newskiego w pięknych ramach, z lampą srebrną i świecą, który to obraz przeznaczony został na ten dzień dla cerkwi kronskiej. Na prębsę jego i we własnym jego mieszkaniu, w m. Darsuniskach, obraz ten poświęcony został 4 kwietnia z rana przez kapłana cerkwi kronskiej Sołowjewa, poczem rozpoczęła się procesja z obrazem do cerkwi, w asystencji samego Braclawskiego, niższych stopni straży, mnóstwa katolików i żydów. P. Braclawski niósł sam obraz do cerkwi. — Gorliwość p. Braclawskiego nie ograniczyła się tą jedną ofiarą na rzecz cerkwi kronskiej. Dnia 8-go kwietnia, oświadczył on proboszczowi miejscowemu, że życzy sobie spódzielać, w miarę sił, na korzyść cerkwi, i podjął się niezwłocznie obowiązku najejcia dla cerkwi, przy pomocy straży, stróża do ciągłego w ciągu roku pilnowania nocego; oprócz tego, nakładnia on wstępujących do niego na służbę strażników innych wyznań, ażeby przechodzili na wiarę prawosławną, i przełożenia jego uwieczniona bywają prawie zawsze do bram powodzeniem.

* (Wprowadzenie w wykonanie Najwyższego ukazu o urządzeniu włościan w Besarabji). Miejscowa gazeta pisze, że 1 października, we wszystkich wioskach w Besarabji odczytany został przez proboszczów Najwyższy ukaz imienny do rządzącego senatu i dołączony do tegoż postanowienie Najwyższej zatwierdzone 14 lipca 1868 r., o urządzeniu włościan (caranów) obwodu besarabskiego. Tegoż dnia rozpocząć mieli pełnienie swych obowiązków obrani pośrednicy polubowni, a 2 października otwartą została w Kisziniowie komisja włościańska obwodu besarabskiego. Następnie uorganizowane będą oddzielne komisje dla przekształcenia i urzędzenia urzędów wiejskich i gminnych podług zasad ogólnego postanowienia o włościanach z d. 19 lutego 1861 r., oraz zgromadzenia sędziów pokoju. Na członków komisji obwodowej, prócz stałych członków rządowych, mianowani zostali: pp. Katmucki i Sinesko z ramienia rządu, a Pisarzewski i Kotruca od szlachty.

* (Wyprawa Cesarskiego towarzystwa przyjaciół nauk przyrodzonych). Gazeta *Moskwa* doniosła o odbytem 15 października w sali biblioteki towarzystwa przyjaciół nauk przyrodzonych, z powodu 5-jej jego rocznicy. Z odczytanych na tem posiedzeniu sprawozdań okazuje się, że kwestja wyprawy turkiestańskiej, dzięki udziałowi generała-gubernatora kraju turkiestańskiego i dyrektora jego kancelarji, została zdecydowana. Członek towarzystwa, przewodniczący tej wyprawie, udaje się do Turkiestanu 17 paźdz. Obok tego, towarzystwo urządziło własnym kosztem 3 wyprawy zoologiczne: 1-ą ku wybrzeżom morza Czarnego, 2-ą na jeziora gubernji razańskiej, a 3-ą na jezioro Trostnieńskie w gubernji moskiewskiej; przy pomocy komitetu statystycznego mohylewskiego i członka towarzystwa p. Muromcowa, odbyta została wycieczka geologiczna do gubernji mohylewskiej. Wielu członków towarzystwa udawało się za granicę w celu naukowym, skutkiem czego gabinety uniwersyteckie zubożone zostały piękną kolekcją zwierząt z okolic Trjestu i Concarno. W r. przys. zamierzono prowadzić w dalszym ciągu wyprawę zoologiczną na wybrzeżach morza Czarnego i rozpocząć takąż wyprawę nad morzem Bałtykiem.

* (Teatra. — Maskarady). *Rus. Inw.* w kronice petersburgskiej między innymi pisze: Co do zabaw miejskich nadmieniamy przedewszystkiem, że w piśmie publicznym stanowczo donoszą o projekcie urządzenia teatrów ludowych w tutejszej stolicy. Słychać, że w różnych punktach miasta, a szczególnie gdzie są najliczniejsze zgromadzenia robotników, mają być urządzone 10 teatrów. Uskutecznienie podobnego projektu w jak najkrótszym czasie byłoby nader pożądanem. — Maskarady w klubach już rozpoczęły się, i jak zwykle sprowadzają dosyć publiczności, która też zwykle nudzi się. Wiadomo że maskarady bywają podczas zimy, gdy tymczasem dotąd miewamy 10 stopni ciepła.

Wypadki w Hiszpanji.

* *Madryt, 6 listopada (25 października).* Spodziewane jest tu przybycie posła ruskiego, księcia Wołkońskiego, znajdującego się na urlopie. (*Ajencja telegr. ruska.*)

* *Madryt, 7 listopada (26 października).* *Gaceta* ogłasza de' ret. w którym marszałek Serrano zatwierdza jen rala Prima w jego godności jako naczelnego generała Prima przypomina armji, że siła jej moralna i materialna opiera się tylko na jedności jej ducha i działania, opartych na karności, i że manifestacje i wszelkie czyny samowolne są jej zupełnem przeciwnem i oddają potężne ramię narodu na igraszkę pod-

niet stronnicych. Wojskowi nie powinni brać udziału ani zbiorowo ani osobiście w żadnym stowarzyszeniu, ani też zebraniu politycznym mającym na celu wyrażenie jakiegokolwiek idei lub przedmiotu politycznego. (Cor. H. B.)

* *Madryt, 8 listopada (27 października)*. Dulce mianowany został generał-kapitanem wyspy Kuby w miejsce generała Lersundi, który został usunięty od tych obowiązków. — Dekret rządu stanowi, ażeby za pomocą zaciągnięć się mającej wkrótce pożyczki, utworzony został osobny fundusz dla udzielania poparcia towarzystwom dróg żelaznych, zgodnie z prawem z 11 lipca 1867 roku. — Rząd postanowił, że certyfikaty od depozytów dobrowolnych, złożonych w kasie depozytowej i przypadających do wypłaty 25-go b. m., oraz kupony od długu państwa, płatne 31-go grudnia, przyjmowane będą jako zaliczenia na nową pożyczkę. (Wolfs T. B.)

* Do dziennika *Gaulois* donoszą z Hiszpanji, że podług wszelkiego prawdopodobieństwa, republikańskie spowodują wkrótce nie jeden dla rządu kłopot; wiadomości atoli podawane przez *Gaulois* straciły w ostatnich czasach na wiarygodności. Tak między innymi, ostatniej wiadomości podanej przez to pismo o pewnych zwierzeniach porobionych karlistom przez p. Ceballos'a, ten ostatni zaprzeczył stanowczo. P. Ceballos zapewnia, że nie był nigdy sekretarzem cesarzowej i że nie przyrzekał wcale karlistom zapomogi pieniężnej ze strony cesarza, oraz że z wiadomości podanych przez *Gaulois* prawdziwą jest tylko ta, że on (p. Ceballos) należy do liczby najwierniejszych stronników infanta don Carlosa. W swym ostatnim numerze, *Gaulois* pozwała sobie żartować, wspomina bowiem o nowym kandydacie do tronu hiszpańskiego w osobie niejakiego p. Margour't'a de Villa, który ma być ostatnim potomkiem Piotra okrutnego i który oświadczył, że oddaje się do rozporządzenia dziennika *Gaulois*. — Większe bezsprzeczne znaczenie ma broszura wydana u Dentu, pod tytułem „Prim i książę Asturji”; przemawia ona bardzo gorliwie za regencją generała Prim'a dla byłego następcy tronu hiszpańskiego; jako na źródło, z którego broszura ta pochodzi, wskazują nie bez słuszności na otoczenie królowej Izabeli. — *Liberté* donosi, że kandydatura księcia Montpensier „została od dwóch dni zaniechana” stanowczo, albowiem książę nie przyjął postawionego mu przez Karola V i rozprzestrzenione przez Filipa II, wzmogły się stopniowo tak dalece, że wynoszą obecnie ogromną przestrzeń 26,000 hektarów. Znaczna część tej przestrzeni skrapiana jest rzekami Tag, Tajuna i Juranna, i z tego powodu grunta tych dóbr należą do najurodzajniejszych w Hiszpanji. Oprócz tego jest tam mnóstwo pachtów, stad owiec i t. d. W razie sprzedania całego tego majątku, naród uzyska natychmiast 100 milionów realów. — Powiadają, że ministrowi kolonij złożony został projekt zaprowadzenia pomiędzy wyspą Kubą i Hiszpanją służby parostatków pocztowych, bez wszelkiej ze strony rządu subwencji. Zapomocą takiej służby, mianoby co tydzień wiadomości zobopólne, z wielką korzyścią tak dla kolonij, jak i dla kraju macierzystego. Rząd przyjął z przyjemnością ten projekt i przyrzekł zastanowić się nad nim. Parostatki pocztowe miałyby siłę 600 koni i objętości 2,000 tonn. (Nord. A. Z.)

* *La Patrie* z d. 8 listopada pisze: Donoszą z Madrytu pod d. 5 b. m., że minister marynarki, dla zająć robotników po arsenalach, wydał rozkaz, ażeby na warsztatach w portach wojennych hiszpańskich rozpoczęto natychmiast budowę pewnej liczby statków wojennych. — Zapewniają, że generał Dulce, zamianowany gubernatorem wyspy Kuby, nie może odjechać przed grudniem na swoją posadę; poprzedzi go zatem brygada piechoty, która wsiądzie na pokłady statków w Kadyksie, z kąd odpłynie 15 listopada do Havanny. — Dzienniki nowojorskie z d. 28 października podają dokładniejsze szczegóły o powstaniu na w. Kubie do wiadomości przesłanych przez telegraf zaatlantyczny. Zdaje się, że musiano prowadzić małą prawie wojnę z rokoszami. Opanowali oni miasto Manati, które natychmiast zrabowali. Dla wypędzenia ich z tego miasta, stanowiącego mały port na w. Kubie, wysłano tam kanonierkę, która zrobiła przygotowania do bombardowania miasta, w skutku czego rokoszanie woleli wynieść się ztamtąd. W Las Tumas stoczono także małą batalję, w której wojska generała Lersundi odniosły zwycięstwo. Po tych klęskach powstańcy stracili jak się zdaje otuchę, i w końcu października nie było ich więcej nad dwieście ludzi w górzystej okolicy wyspy.

Austria i Ziemia słowiańska.

* (Kwestja organizacji armji). Dziennik *Nord* pisze pod datą 8-go listopada: Coraz wi-

docznajszem się staje, że usiłowania kierowane w Wiedniu z rozmaitych stron względem nowego prawa o organizacji armji, bądź dla przyspieszenia, bądź dla opóźnienia uchwały rady państwa w tym przedmiocie, mają za punkt wyjścia głównie sytuację wewnętrzną, nie zaś sprawy zagraniczne Austrii. W tym względzie, jedna z korespondencji wiedeńskich podaje szczegóły dość ciekawe. „Niebędem jest,” powiada owa korespondencja, „ażeby prawo, o którym tu mowa, stało się obowiązującym dla obu połów monarchji przed 10-m grudniem, w którym to dniu upływa mandat teraźniejszego sejmu węgierskiego. Gabinet peszteński przywiązuje wielką wagę do tego, ażeby termin ten nie został przekroczony, albowiem chodzi mu bardzo o to, iżby mógł przystąpić do nowych wyborów z prawem o organizacji armji w ręku, które to prawo daje węgrom siły zbrojne narodowe, t. j. najlepszą gwarancję przeciw powrotowi przeszłości. Gdyby ministerstwo Andrassego stanęło przed wyborcami bez tego tytułu i bez tej gwarancji, mogłoby ono doznać porażki. Ztąd się okazuje, dla czego węgry nalegają na cesarza, który nalega sam na ministerstwo cisliawskie, zniwolone ze swej strony do nalegania na komisję militarną i na radę państwa, ażeby nie stracił zaufania monarchji. Ponieważ delegacje zwołane zostały na 12-go listopada, przeto pozostaje tylko kilka dni dla uchwalenia prawa w terminie pożądanym. Większość niemiecka rady państwa pojmuje należycie o co chodzi, lecz nie śpieszy się, w gruncie bowiem rzeczy nie gniewałaby się, gdyby ministerstwo Andrassego doznało porażki. Wyobraża ona sobie, że gdyby lewica węgierska (tygrysy) miała za sobą większość, Węgry nie omieszkająby skompromitować się i wywołać jakie nowe przesilenie, które mogłoby sprzyjać powrotowi systemu centralistowskiego.”

* (Izba deputowanych). *Wiedeń, 7 listopada*. Rzadko kiedy tak pisma, jak i sfery rozprawiające o polityce, mówiły tak wiele o radzie państwa, jak teraz właśnie, albowiem nie ma prawie tego dnia, w którymby rozprawy w izbie deputowanych nie dały powodu do różnorodnych rozumowań. Dzienniki wczorajsze zdołały zaledwie wywnętrzyć się ze wszystkich myśli i domysłów, spowodowanych dziwnym głosowaniem na onegdajszym posiedzeniu izby deputowanych, przyczem zastanawiali się nad tą okolicznością, że większość dwóch głosów uważana być powinna poniekąd jako porażka dla ministerstwa parlamentarnego, — gdy oto p. Greuter, deputowany klerykałny z Tyrolu, wystąpił wczoraj, przy rozprawach nad stanem wyjątkowym, zaprowadzonym w Czechach, z mową tak namiętną przeciw „złej” prasie, że oburzona większość izby upatrywała gwarancję przeciw dalszym tego rodzaju zarzutom, jedynie w szybkim wyjściu z sali posiedzeń, tak iż dziś nie wspominają już prawie wcale o złowrogim stosunku 78 u głosów przeciw 76-u, lecz wszyscy mówią tylko o p. Greuterze, przyczem daje się słyszeć zdanie, iż stronnictwo liberalne byłoby może lepiej postąpiło w własnym interesie, gdyby było pozwoliło namiętnemu mówcy tyrolskiemu doprowadzić jego zarzuty do końca. Podajemy tu ustęp ze sprawozdania z tego posiedzenia: „*Dep. Greuter*: Dzienniki tutejsze powitały zwycięstwo rewolucji hiszpańskiej jak gdyby jaki tryumf, i zatrąbiły w wielką trąbę, wynosząc pod niebiosa rewolucję; nie mówią już one o byłej królowej, lecz tylko o „pani Izabeli.” (Wielki śmiech.) Zadawałnają się tu nawet tem, że nie mówią one o „panu Franciszku-Józefie!” — *Prezes*: Sądzę, że wiele może być pozwolone, lecz wyrazy te przekraczają wszelkie granice. Wzywam mówcę, ażeby cofnął te wyrazy. — *Dep. Greuter*: Dobrze, dobrze, cofam je. — *Prezes*: Muszę także wezwać pana deputowanego do porządku. — *Dep. Greuter*: Dobrze, przyjmuję to wezwanie do porządku. — Tymczasem wrzawa nieustaje, i *dep. Greuter* powiada: To wezwanie do porządku ucieszyło mnie wielce... (Oznaki oburzenia na wszystkie strony. Wołania: Pozbawić go głosu.) — *Prezydent*: Widzę się obecnie zniwolonym do odebrania mówcy głosu. Jeżeli bowiem wezwanie do porządku, które w rozprawach parlamentarnych stosowane bywa bardzo niechętnie, cieszy go, w takim razie izba nie może tego pochwalać. Znam obowiązek parlamentarny większości, lecz i mniejszość ma także swe obowiązki. Odbieram mówcy głos. (Brawa ze wszystkich stron izby). — Członkowie lewego krańca, którzy zaczęli byli wychodzić z sali, wracają na swe miejsca. Greuter zaś opuszcza salę wraz z kilkoma deputowanymi tyrolskimi. — Reszta posiedzenia przeszła spokojnie. W końcu, rozporządzenie co do zaprowadzenia stanu wyjątkowego w Czechach, uznane zostało przez znaczną stosunkowo większość, podług propozycji rządu, za usprawiedliwione. — Następne posiedzenie izby deputowanych odbędzie się we wtorek (10-go) i rozpoczyna się na niem rozprawy plenarne nad projektem

do prawa o organizacji armji. Prezes Kaiserfeld chciał z początku odroczyć rozprawy nad tym projektem do środy, lecz większość oświadczyła się za wcześniejszym terminem, co dowodzi, że izba chciałaby załatwić się jak najprędzej z kwestją, rozwiązanie której uznane zostało za niezbędne. (Nord. A. Z.)

* (Wiadomości z Pragi). Czytamy w gazecie *Nowi Pozor*: „Czytelnia gonięcka, z powodu naruszenia swego programu (przy głosowaniu na korzyść deklaracji deputowanych czeskich), została zamknięta. Reprezentacja okręgowa szitendworska wybrała znowu swego poprzedniego prezesa, Dra Gabrjela, deputowanego na sejm czeski. Prawnik Jan Lang, za niektóre wyrażenia, jakich on użył przy zastanawianiu się nad wyrokiem wydanym na Prażaka, został oskarżony o zdradę stanu i w tych dniach aresztowany. — Zarządzający ministerstwem dał gazecie *Kruna* (Korona) pozwolenie na założenie w Pradze kantorów dla debitu tej gazety, pod warunkiem, że kierunek tego czasopisma będzie pozostawać w zgodzie z prawami zasadniczymi i z teraźniejszym stanem wyjątkowym w Pradze. — Zaprzeczają stanowczo pogłoskom, jakoby stan wyjątkowy miał ustać z dniem 19 listopada; nie można na teraz przewidzieć, kiedy stan ten ustanie. — Gazeta *Kruna* powstaje energicznie na deputowanych galicyjskich, którzy podczas rozpraw w radzie państwa, popierali prawo w stanie wyjątkowym. — Taż gazeta donosi, że stronnictwo narodowe czeskie zamierza powstrzymać się od nowych wyborów do rady państwa, jeżeli trwać będzie nadal stan wyjątkowy.”

* (Sprawy galicyjskie). W lwowskim dzienniku *Słowo* piszą: „Mówiąc o nowym podziale Galicji na 7 okręgów, *Gazeta Narodowa* opowiedziała niedawno swym czytelnikom (bajkę czy prawdę — trudno zdecydować), jakoby sam minister Giskra, w rozmowie z polskimi delegatami, przypisał hrabiemu Gołuchowskiemu pierwiastkowy projekt tego podziału. W skutku takiego doniesienia *Gazety Narodowej*, hrabia Gołuchowski uznał za właściwe uroczystie zaprotestować przeciwko oświadczeniom ministra, za pomocą korespondencji, którą sam napisał do *Gazety Narodowej* 31-go października n. s. W tej korespondencji, hrabia Gołuchowski, wyrzekając się wszelkiej solidarności z planami, jakiegokolwiek bądź podziału Galicji, przypisuje ułożenie podobnego „szkodliwego” projektu, jakiemuś radcy namiestnictwa (panu Mosch?) za czasów barona Paumgartena, i w końcu powiada: „Jeżeli się nie mylę, projekta o rozdziale kraju i nadaniu atrybucji namiestnika niektórym naczelnikom okręgowym, powstały i zostały zatwierdzone dopiero wtedy, kiedy w naszym kraju władza namiestnicza przeszła w inne ręce” (to jest w ręce radcy Posingera). Chociaż cała korespondencja napisana jest w tonie rozdrażnionym, należy spodziewać się jednak, że osoby zajmujące się podziałem Galicji, nie rozgniewają się i będą zapatrywały się na protestację hr. Gołuchowskiego, jak na nią zapatrują się i inne korespondencje *Gazety Narodowej*. — Za artykuł pod tytułem: „Podział Galicji”, zamieszczony w *Gazecie Narodowej* z 23-go października, lwowska prokuratorja wytoczyła tej gazecie proces o zakłócenie spokoju publicznej. Według samej *Gazety Narodowej*, redaktor za podobny artykuł na mocy § 65 prawa karnego, podlega karze dziesięcioletniego ciężkiego więzienia i zapłaceniu kilku tysięcy zł. reń. Ponieważ wyż wspomniany artykuł *Gazety Narodowej* był wymierzony przeciwko urzędowej *Gazecie Lwowskiej*, to proces „uwalnia nas (pisze *Gazeta Narodowa*) od walki z niedorzecznościami *Gazety Lwowskiej*”. Dziwnie! jak prędko zmieniały się czasy! Jeszcze miesiąc temu, *Gazeta Narodowa* i *Gazeta Lwowska* uważane były za organy jednego i tego samego odcienia politycznego, za „dzieci jednego ojca”, a teraz spór pomiędzy nimi doprowadza biedną *Gazetę Narodową*, nawet do procesu kryminalnego. — Dla budowania kolei żelaznej z Lwowa do Tomaszowa, na którą koncesję otrzymał entreprenier Ofenberg inżynierowie prowadzą linję na Żółkiew i ruską Rawę; roboty na tej linii rozpoczyna się z wiosną. Równoległe do tej linii przeprowadzona będzie druga, ze Lwowa do Sokalu; o koncesję na tę linję, starają się: Ziemiałkowski, dr. Czajkowski, Polanowski, T. Wiśniewski, K. Babecki i J. Koliszer”. — Z Chołma piszą do tegoż dziennika: „Biskup Michał, powróciwszy z Warszawy do Chołmu z odżywionymi siłami, wziął się do trudnej sprawy uorganizowania domowych stosunków swej diecezji. Przedewszystkiem starał się o przyprowadzenie świętego ruskiego obrządku do należytej wspaniałości, dla osiągnięcia czego, udzielone zostały bardzo szczerne środki ze strony rządu ruskiego. Na wniosek biskupa zaczęnie się wkrótce restauracja i wewnętrzne przyodzobienie chołmskiej grecko-unickiej katedry; na cel ten wysygnowano 70,000 rsr. Jednocześnie zaczęnie się re-

stauracja pałacu biskupiego, na co wyznaczono także 15,000 rsr. Dla rozpowszechnienia dokładniejszych pojęć o ruskim obrzędzie pomiędzy chołmskimi unitami, biskup Michał zamierza przy swej katedrze założyć drukarnię, w której będą się drukowały dzieła, poświęcone głównie sprawom kościoła unickiego. Z czasem i na Rusi chołmskiej ukaże się własne dziennikarstwo, dla prowadzenia którego w czysto religijnym kierunku, powołane będą najlepsze siły z Galicji".

Prusy i Niemcy.

* (Stosunki z Hiszpanją. — Hr. Bismarck). Sekretarz poselstwa, sprawujący interesa hiszpańskie w Berlinie, zawiadomił p. Thile, że upoważniony został przez rząd swój, do zawiązania urzędowych stosunków z gabinetem pruskim. P. Thile, jak donosi *Correspondance de Berlin*, miał odpowiedzieć, że rzecz ta nie przedstawia żadnych trudności, i że sprawujący interesa pruskie w Madrycie przez czas nieobecności p. Canitza ambasadora, znajdującemu się obecnie na urlopie, otrzymał to samo upoważnienie co do opiekowania się poddanyymi związkami. — Chociaż zdrowie p. Bismarcka, jak piszą z Berlina, nie budzi wielkiej obawy, nie sądzą jednak, ażeby mógł objąć kierunek spraw podczas przynajmniej pierwszych tygodni otwartej sesji parlamentarnej. P. von der Heydt, minister finansów, zatrzyma tymczasowo prezydencję rady ministrów. (*La Patr.*)

* (Zegluga na Renie) otwartą jest stanowczo dla statków handlowych państw nadbrzeżnych. Traktat uświęcający to wolne prawo, został urzędowo ogłoszony. Niderlandy zgodziły się nawet na otwarcie swojego specjalnego kanału w razie zapchania ujścia naturalnych Renu w Dordrechs, w Rotterdamie, w Brielle. (*La Fr.*)

Włochy i Rzym.

* (Parlament. — Manifestacje). *Gazzetta di Torino* donosi, że ministerstwo włoskie postanowiło samo po otwarciu parlamentu podnieść kwestję zaufania przez objaśnienia polityczno-administracyjne, po których gabinet żądać ma stanowczego wotum: zaufania albo nagany. — Według tego samego dziennika rocznica bitwy pod Mentana była w niektórych miastach włoskich, jak w Arezzo i Brescia, przedmiotem pewnych manifestacji. Ale wszędzie postawa władz, a więcej jeszcze obojętność ludności, nie dozwoliły tym manifestacjom zamienić się na rozruchy. (*La Patr.*)

* (Obawy klerykalnych). Otwarcie sesji parlamentu włoskiego w dniu 24 ym listopada, zajmuje mocno umysły we Włoszech, lecz daje się tam spozstrzegać uspienie namiętności politycznych. Dzienniki klerykalne, jednak, nie czują się bardzo bezpieczni. List z Rzymu przesłany do dziennika *Monde*, przepelniony jest złowieszczymi wiadomościami: maziński przygotowują podobno w skrytości straszny ruch republikański; mowa króla włoskiego do izb ma zapowiedzieć program polityczny brzemieniany burzami. Nie potrzeba nawet dodawać, że nic nie usprawiedliwia tych wiadomości. (*La Fr.*)

Turcja i ziemie słowiańskie.

* (Potępienie Karageorgiewicza). Urzędowe *Srbskie Nowiny* ogłosiły następujące postanowienie: „Tak Aleksander Karageorgiewicz, były ksiądz serbski, jak również inne osoby z jego rodziny, nie mogą ani na swoje, ani na cudze imię władać majątkiem w Serbji; majątki zaś, które mogły pozostać po nich, pomimo decyzji sądowej z 15-go lipca r. b. w sprawie o zamordowanie księcia Michała, mają być sprzedane w ciągu trzech miesięcy, i jeżeli sami właściciele nie uczynią tego, w takim razie rząd sprzeda je na licytacji publicznej i odeszłe pieniądze temu, do kogo majątek należy”. — Minister spraw wewnętrznych, składając to postanowienie w radzie państwa, dołączył doń osobną opinię, w której przytaczamy niektóre ustępy: „Straszne wydarzenie z 29-go maja w parku topcziderskim, oprócz zgrozy i smutku, jakich doznał cały naród serbski, i oprócz nieszczęścia, które zagrażało ztratą naszej ukochanej ojczyzny, skropionej krwią ojców naszych, — wykryło przed nami, ku największemu smutkowi i hańbie narodu serbskiego, i tę jeszcze okoliczność, że kierownikiem tego morderstwa niecznego, nieludzkiego i zdradzieckiego, był człowiek, który wietylko pochodzi z krwi serbskiej, lecz także rządził w ciągu szesnastu lat Serbją w charakterze jej księcia. Niepodobna wspomnieć bez wstydu i smutku o tem, że w Aleksandrze Karageorgiewiczu, obalonym księciem serbskim, zrodziła się myśl zamordowania księcia Michała i wywołanie w kraju przewrotu; umawiał się on u siebie w domu z nieznym mordercą, i nareszcie wszystko to spełnieniem było na jego korzyść. Oto co wykryło i dowiodło śledztwo w sprawie o tej niecznej zbrodni, i co potwierdziła decyzja sądowa z 15-go lipca r. b., z mocy

której Karageorgiewicz skazany został na dwadzieścia lat więzienia”. Dalej minister serbski nadmieniał: „Zamiast tona, na którym Karageorgiewicz chciał zasiać, znajduje się on obecnie w ręku sprawiedliwości; zamiast proklamacji i praw, które spodziewał się on podpisywać, zmuszony on jest do podpisywania swoich zeznań i konfrontacji naocznych ze swymi spółnikami, i zamiast liczenia lat swego nowego panowania, musi on liczyć obecnie lata swego uwięzienia.”

Ameryka.

* (Generał Grant). O ile wnosić można z korespondencji z Nowego Jorku, ogłoszonej w *Monitorze powszechnym*, rząd francuzki nie jest bynajmniej niezadowolony z wyboru generała Granta na prezydenta Stanów Zjednoczonych. Korespondent pomienionego pisma urzędowego powiada mianowicie: „Generał Grant, który przyjął program republikański, lecz z nadmienieniem w swym liście do wyborców, że stosować się będzie zawsze, o ile to od niego zależy, do potrzeb chwili obecnej i do życzeń opinii publicznej, pojmując trafnie terazniejsze położenie rzeczy. Umiarkowanie i łagodność w stosowaniu praw rekonstytucyjnych, mieć będzie dziś lepszy może skutek, niż gwałtowność. Kandydat republikański dał zresztą tyle dowodów względności i zimnej krwi, że możemy spodziewać się, iż w razie osiągnięcia przez niego władzy, potrafi on przewyciężyć trudności obecnego położenia”. Zdanie powyższe zdaje się być bardzo słusznym; ostatnie wybory do kongresu, których rezultat pozbawia stronnictwo republikańskie tej przewagi, jakie ono miało w ostatnich czasach w izbie reprezentantów, są bardzo na rękę nowemu prezydentowi, który będzie w ten sposób w stanie trzymać na wodzy wymagania przesadzone stronnictwa radykalnego, które było dotąd panem nieograniczoną polityki kongresu. — (*Nord.*)

Kilka szczegółów o stowarzyszeniach spożywczych (die Consumvereine).

(Dalszy ciąg; *)

§ 17. Ogólne zebranie, składające się z wszystkich członków stowarzyszenia, zbiera się dwa razy do roku, t. j. w końcu czerwca i grudnia. Nadzwyczajne zebranie może mieć miejsce na żądanie rady nadzorczej.

Wzwanie na zebranie podpisuje prezydujący w radzie i ogłasza takowe w trzech dziennikach wychodzących w mieście Sen-Kenten, na dni ośm przed terminem zgromadzenia.

§ 18. Ogólne zebranie decyduje prostą większością głosów. Każdy członek ma tylko jeden głos, bez względu na wysokość wkładów.

§ 19. Trzy części członków stanowią komplet prawny zgromadzenia ogólnego. Zawarowane w tym komplecie zmiany niniejszej ustawy, większością głosów, są obowiązujące dla stowarzyszenia.

§ 20. W razie, gdyby na zebranie przybyło mniej jak trzy czwarte liczby członków, zebranie zwołuje się na nowo w terminie miesięcznym i w takim wypadku postanowienia jego uznają się za prawomocne. Konieczna większość głosów w takich wypadkach, ustanawia się na trzy czwarte ogólnej liczby przybyłych członków.

Żaden wniosek nie może być stawionym zebraniu z pominięciem zarządzającego lub rady nadzorczej.

§ 21. Na ogólnym zebraniu przewodniczy prezydujący w radzie nadzorczej. Protokół prowadzonym będzie przez członków rady, którzy z pomiędzy siebie wybiorą jednego na trzymającego pióro. W razie nieobecności tychże członków, zgromadzenie wybiera prowadzącego protokół z pomiędzy siebie. Protokół zgromadzenia podpisuje prezydujący, trzymający pióro i zarządzający interesami stowarzyszenia.

§ 22. Stosownie do § 6 niniejszej umowy, kapitał stowarzyszenia może być zwiększonym przez przyjęcie nowych członków, których liczba jest nieograniczona.

Każdy wstępujący udaje się do prezydującego w radzie nadzorczej, i składa temuż deklarację, że regularnie wnosić będzie swój udział. Wkłady na pierwszy raz nie mogą być mniejsze od 5-u fran. Rada nadzorcza raz w ciągu kwartału rozpoznaje podania i decyduje o ich przyjęciu. Dopóki nie nastąpi przyjęcie przez radę, podający nie może uczestniczyć w zgromadzeniu ogólnym. Wysokość wkładów ustanawia się na 5 fr. miesięcznie. Wkłady mogą być przyjmowane i w terminach krótszych, byle suma dochodziła powyższej cyfry. Przyjęty członek ma prawo na udział w zyskach stowarzyszenia i procent od wkładów od dnia w którym zapisany zostanie na liście członków. Członkowie otrzymują dyplomy podpisa-

*) Patrz Nr. 238 i 240.

ne przez prezydującego w radzie i zarządzającego z oznaczeniem wysokości zadeklarowanego wkładu. Na odwrotnej stronie dyplomu, adnotować się będą wniesione wkłady.

§ 23. Obok wkładów zadeklarowanych, wolno jest członkowi pozostawić w kasie stowarzyszenia swoją część zysku całą lub częściową na rachunek bieżący, z warunkiem, aby całkowita suma nie wynosiła 1,500 fr. Po dojściu tej cyfry, członek odbiera swoją część zysku. Wolno także każdemu z członków, lecz nieinaczej, jak za zgodzeniem się rady nadzorczej, wnieść do kasy na rachunek bieżący, kapitał swój dla obrotu, tak jednak, aby ogólna suma nie przenosiła 2,500 fr. Dozwala się wnosić częściowo, na raz jeden nie mniej jak 10 fr., albo też w kwotach na które 10 franków daje się dzielić, gdyż na takie tylko kwoty prowadzonym będzie rachunek i rozkład zysków. Od deponowanych w ten sposób kwot, stowarzyszenie płacić będzie po 5% w pierwszym zaraz miesiącu, w którym się skompletuje 10 fr., lub ilości na które daje się podzielić ta cyfra. Wymawianie tych wkładów czynione być winno na piśmie na dwa miesiące przed terminem i doręcza się zarządzającemu. Radzie nadzorczej służy prawo asygnowania do zwrotu kwot wniesionych na rachunek bieżący, oprócz tych 1,500 fr., które stanowią część zysku.

§ 24. Ani śmierć, ani też nieudolność jednego z członków, nie może mieć wpływu na rozwiązanie stowarzyszenia. Sukcesorowie nie mają prawa ani czynić ostrzeżeń na majątku stowarzyszenia, ani też żądać obrachunku z operacji. Stowarzyszenie dalej prowadzi swoje czynności, a sukcesorowie reprezentujący schedę członka, mają prawo wybrać jednego z pomiędzy siebie dla dopilnowania interesów zmarłego.

§ 25. W razie śmierci zarządzającego, ogólne zgromadzenie wybiera następcę w ciągu miesiąca od daty śmierci.

§ 26. Cedowanie na rzecz innych osób swej części przez członków, nie może mieć miejsca inaczej, jak za zgodzeniem się rady nadzorczej. Cesje winny obejmować okrągłe sumy 25 fr., lub kwoty, na które ta cyfra daje się dzielić. Cesje i przekazy notowane będą w oddzielnej księdze.

§ 27. Procent od kapitału po 5% wypłacany będzie w dwóch ratach półrocznych w m. sierpniu i lutym każdego roku. Procent rzeczony wydziela się z ogólnej sumy zysków przed wszystkimi innymi wydatkami.

W razie braku sumy na opłatę procentów, takowe zapisuje się na deficyt stowarzyszenia i zaspakaja z przyszłych wpływów.

§ 28. Co sześć miesięcy, to jest w końcu czerwca i grudnia, zarządzający przygotowuje wykazy passiwów i aktywów stowarzyszenia, które wniesione będą do oddzielnej księgi.

§ 29. Po odrzuceniu wszelkich wydatków i procentów w ciągu roku operacji, pozostała suma stanowi czysty zysk stowarzyszenia, co wykazywać winien bilans. Do pewnej części tego zysku mają prawo zarządzający, jako też i inni oficjaliści. Rada nadzorcza co trzy lata i przed wyborem zarządzającego ustanawia wysokość gratyfikacji z tego źródła, mając na uwadze rozmiar obrotów i ilość osób pracujących w zakładach stowarzyszenia. Reszta pozostała zysku dzieli się, a mianowicie:

- 10% na kapitał rezerwowy.
- 20% na dywidendę dla wszystkich członków stowarzyszenia.
- 70% dla podziału między kupujących, stosownie do ilości zakupu. Do rzędu kupujących należą członkowie i nieczłonkowie. Kupujący nieczłonkowie mają prawo do zysków jednej połowy całości. Kupujący tak członkowie jak i nieczłonkowie, którzy przynajmniej na ośm dni przed zebraniem ogólnym nie przedstawiają wydanych im marek, oznaczających ilość zakupu, pozbawiają się prawa do zysku, który przechodzi do ogólnej masy, mającej się rozdzielić między pozostałych kupujących.

Obwieszczenie o rozdziale zysków umieszcza się w miejscowych gazetach na 15 dni przed terminem. Powyższe zastrzeżenia mają być nieodmiennie i ściśle wykonane.

§ 30. Oddzielone 10% na utworzenie kapitału rezerwowego, mają mieć główne przeznaczenie na zaspokojenie deficytu i na zwiększenie kapitału obrotowego stowarzyszenia.

Po dojściu owego rezerwowego kapitału do sumy 10,000 fr., ogólne zebranie ma prawo zawotować, aby 10%, z którego one powstały, rozdzielone były między członków stowarzyszenia.

§ 31. W razie gdyby skutkiem niekorzystnych operacji kapitał obrotowy stowarzyszenia zmniejszył się do połowy i takowy stan był należycie udowodnionym przez wykazy aktywów i passiwów, rozwiąza-

